

2024-10-09

§ 156 2024.339 KS

Ny styrmodell 2024

Ärendebeskrivning

Alingsås kommuns nuvarande styrmodell antogs av kommunfullmäktige den 27 november 2019, § 218. Detta beslut kom efter en revidering av styrmodellen som syftade till att skapa en tydligare koppling till vision och värdegrund. I samband med detta gjordes även en översyn av vilka delar som kunde utvecklas för att stärka genomslagskraften i kommunens verksamhetsstyrning.

Kommunstyrelsen beslutade i sin budget för 2023-2025 att ge kommunledningskontoret i uppdrag att ta fram en kommunkoncernövergripande ekonomisk handlingsplan för välfärdens finansiering under 2020-talet. Uppdraget återrapporterades och kommunstyrelsen beslutade den 11 december 2023, § 217, att anta en kommunkoncernövergripande ekonomisk handlingsplan. Syftet med handlingsplanen är att kommunen ska genomföra genomtänkta långsiktiga åtgärder för att underlätta för kommunen att hantera kommande kostnadsökningar. En av åtgärderna i planen var att revidera styrmodellen så att större fokus läggs på effektivitet. Kommunledningskontoret har gjort en översyn av styrmodellen i vilken det framkommer att det finns områden i styrmodellen som inte efterföljs och att det finns potential för effektivare styrning. Av den anledningen föreslås en reviderad version av styrmodellen.

Beredning

Kommunledningskontoret har i skrivelse den 30 september 2024 lämnat följande yttrande och förslag till beslut:

I översynen har det framgått att styrmodellen kan justeras så att styrningen än mer inriktas till att kommunen ska ha effektiva verksamheter och effektiva planerings- och uppföljningsprocesser. För att detta ska vara möjligt behöver det finnas förutsättningar för dialog och samförstånd och att förvaltning säkerställer att förtroendevalda är välinformerade och har bra beslutsunderlag.

Kommunledningskontoret föreslår att målstyrningen koncentreras till ett övergripande mål – Sveriges mest effektiva kommun. Vilket innebär att Alingsås kommun ska bli bäst i Sverige på att ha verksamheter med hög kvalitet utifrån våra förutsättningar och resurser. Målet tydliggör behovet av att kommunen behöver anpassa verksamheterna och fokusera på att ge en god kvalitet i sitt grunduppdrag. När målet nås står Alingsås kommunen väl rustat för att kunna erbjuda invånarna en hög välfärd även i en utmanande framtid. Målet föreslås följas upp två gånger per år, på nämnds nivå genom respektive nämnds genomlysning och bokslut, samt på kommunövergripande nivå i samband med kommunens årsbokslut.

Enligt kommunallagen 11 kap. § 6, ska kommunens budget innehålla mål för god ekonomisk hushållning. I förslaget till styrmodell framkommer att verksamhetsmålen definieras genom kommunens övergripande mål – Sveriges mest effektiva kommun.

För att komplettera begränsningarna i målstyrningen föreslås att respektive nämnd har möjligheten att i samband med budget ange politiska inriktningar som ska styra

2024-10-09

förvaltningen. Dessa bör vara få till antalet och koncist skrivna. Syftet med de politiska inriktningarna är att tydliggöra för förvaltningarna vilka frågor eller områden som är särskilt viktiga för hur verksamheterna bedrivs eller utvecklas. Dessa ska hjälpa förvaltningen i sitt förhållningssätt och i sina prioriteringar. De politiska inriktningarna föreslås inte ligga med i den ordinarie uppföljningsprocessen men kan följas upp om nämnden så önskar.

Förslaget till styrmodell innebär en mer reducerad detaljstyrning av styrprocesserna. Syftet med en mer övergripande styrning är att underlätta och möjliggöra justeringar utan att styrmodellen behöver justeras. I dagens styrmodell finns områden där styrningen bedöms som för omfattande och som snarare bör kunna styras genom anvisningar, exempelvis skrivningar om bokslutsdialoger och rutin för omvärldsanalys. En sådan förändring är att bolagen föreslås styras mindre genom styrmodell och i högre grad av ägardirektiv.

Det finns även vissa områden i nuvarande styrmodell som föreslås tas bort helt då de inte efterföljs idag. Detta gäller framförallt skrivningar om tillväxtprogram, som kommunen inte använder sig av längre. Ett annat område är kritiska verksamhetsfaktorer, som endast nyttjas av några nämnder. Att ta bort dessa hindrar samtidigt inte att nämnder att själva avgöra om man vill fortsätta använda sig av kritiska verksamhetsfaktorer.

Styrmodellen föreslås kompletteras med att resursfördelningsmodellen förklaras då detta är ett viktigt verktyg i budgetprocessen. Likaså föreslås förtliganden av de styrdokument som kommunen använder sig av.

Om styrmodellen antas av kommunfullmäktige planerar kommunledningskontoret att göra justeringar av dokumentets utformning och design. Innehållet kommer inte förändras.

Förslag till beslut på sammanträdet

Arbetsutskottet enas om att ärendet ska återremitteras.

Beslut

Ärendet återremitteras.

Expedieras till

Kommunledningskontoret

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Översyn av styrmodellen 2024
- Styrmodell Alingsås kommun, reviderad 2019
- Förslag på ny styrmodell för Alingsås kommun, reviderad version